SØRVESTEN

Medlemsblad for Norges Handikapforbund Sørvest, Rogaland og Hordaland

0315 12 . årgang

NORGES HANDIKAP FORBUND
SØRVEST

Les alt om Funkisdagen og Storbyweekend

side 7-12

Foto: Brage Æsøy Titlestad

ANSVARLIG UTGIVER:
Norges Handikapforbund Sørvest
Østre Nesttunvei 20, 5221 Nesttun
Postboks 93, Nesttun, 5852 Bergen
Tlf: 950 26 526
E-post: nhf.soervest@nhf.no

ANSVARLIG REDAKTØR
Kjell Inge Bringedal

REDAKTØR
Rolf Østbø

REDAKSJON:
Egil Hope
Alf -Are Skog

UTGIVELSER:
Bladet kommer ut 4 ganger i året

ANNONSER:
Annonsekonsulentene

LAYOUT:
Cathrines cmykeri
chfuglei@gmail.com

TRYKK:
Kai Hansen Trykkeri AS,
Stavanger

OPPLAG:
2 800

FRA REDAKTØREN

MEDMENNESKER?

TEKST: ROLF ØSTBØ

Rolf Østbø
rolf.ostbo4@gmail.com

Tidligere i sommer ble et utested i Oslo fratatt skjenkebevillingen på grunn av etnisk diskriminering. Det var kontrollører fra Likestillings- og diskrimineringsombudet som med en målrettet aksjon avslørte at utestedet i hovedstaden diskriminerte gjester på grunn av hudfarge.

Omtrent samtidig fikk Norsk Luthersk Misjonssamband (NLM) kritikk av samme etat fordi de blant annet avviser mennesker som lever i et homofilt forhold.

Nylig ble det også kjent at en kvinnelig prest har blitt utsatt for vold fordi hun har stått fram som homofil. Dette går under begrepet hatvold, likevel fikk hun beskjed av sogne-presten i Fusa at hun burde vendt det andre kinnet til. Det er selvsagt ingen fasit i hva som egentlig står i Bibelen, men når kristne organisasjoner og ledere krenker menneskeverdet, må det og skal det, reageres!

Å diskriminere betyr å behandle noen dårligere enn andre uten saklig grunn. For-skjellsbehandlingen kan skje på grunn av hudfarge, tro, legning og funksjonshemming, eller av andre årsaker.

I motsetning til tidligere tiders åpenbare og vulgære praksis der det var skilt som fortalte at noen var uønsket på busser, restauranter eller arbeidssteder, foregår diskriminering i dag mer i det skjulte. Et mer eller mindre finmasket nett av spesialordninger for mennesker som «ikke passer inn» gjør ordningene mer uangripelige.

Konsekvensene er imidlertid de samme: ***Ingen adgang!***

Flere undertrykkingsmetoder kan ligge til grunn når personer eller grupper har anledning til å forskjellsbehandle. Det kan gå på å svekke selvfølelsen, påføre krenkelser, gi liten tilgang til sosial deltakelse, og frata tilgang til demokratisk deltakelse.

Et spørsmål som trenger seg på i forbindelse med dette, er hvorfor samfunnet godtar at medmennesker blant oss blir fratatt elementære menneskerettigheter? I dag fører hindringer i samfunnet ofte til at funksjonshemmede ikke blir gitt muligheter til å leve slik de selv ønsker, har evner til, og interesserer seg for, slik at vi kan delta i samfunnet på lik linje med andre.

Etter Sørvestens mening er disse eksemplene klare bevis på at mennesker utestenges fra deler av samfunnslivet. Det er heller ikke bra at myndighetenes mangelfulle oppfølging av slike problemer nå blir lagt merke til internasjonalt!

I 2012 degraderte en komité nedsatt av Høykommissæren for flyktninger Norge fra A- til B-status i forhold til å overvåke og påpeke brudd på menneskerettighetene.

Det er heller ingen hemmelighet at Norge flere ganger har fått kritikk fra FN, Organisasjonen for Sikkerhet og Samarbeid i Europa (OSSE), og Europarådet for manglende innsats mot hatkriminalitet og hatytringer.

Er det ikke snart på tide at Norge reagerer…….?

INNHOLD

Medmennesker?.....2
Rampe i trapp 3
Bot for lovlig parkering.....5
Funkisdagen/ Storbyweekend 7-12
Fjell festning.....14
Hør hva jeg sier!.....18
Vi kan påvirke! 22
Skala fra 1 til 10.....23
Landsmøtet 24
Turstien «Feto».....27
Nhf-kurs på gardermoen 28
Alexander Petersen på Shetland.....30

Halvdelen av trappen reguleres til rullestolheis.

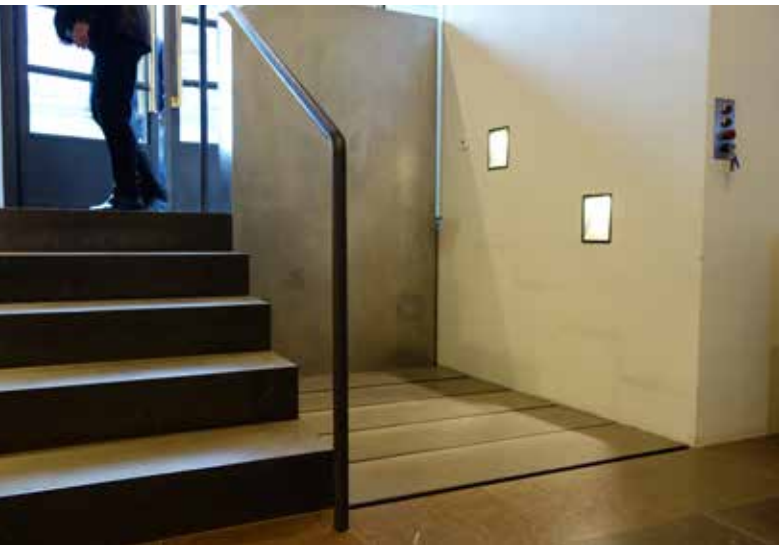

Rullestolheisen er klar til bruk for å kjøres opp til hovedinngangen.

Trappen kjøres opp eller ned, alt etter om du kommer, eller skal, forlate museet.

RAMPE I TRAPP

TEKST OG BILDER: EGIL HOPE

Til glede for Sørvestens lesere presenterer vi her en smart og kreativ løsning på rullestolheis til ruinene under Christiansborg slott i København!

Halvdelen av trappen, kan som bildene viser, raskt og effektivt omdannes til rullestolheis!

Genial løsning

Heisen tar ingen plass når den ikke er i bruk, og det er praktisk talt ingen synlige installasjoner, bortsett fra brytere for betjening montert på veggen. Dermed er sikkert både Riksantikvar og funkiser fornøyd med løsningen.

BALDER

FIKK BOT FOR LOVLIG PARKERING

Anne Monica Line trodde ikke sine egne øyne da hun tidligere i sommer fikk bot for å parkere på en plass for funksjonshemmede. Bilen var merket rullestolbruker, og parkeringskort lå synlig innenfor frontruten.

Tekst: Dag-Henrik Fosse, Stavanger Aftenblad
Foto: Carina Johansen, Stavanger Aftenblad

Men dette var ikke nok for parkeringsselskapet Q-Park.

Anne Monica Line har bil med heis som er påført teksten rullestolbruker. Og på innsiden av frontruten ligger en lapp som viser at hun lovlig kan parkere på handikapplass. Likevel får hun bot av parkeringsselskapet Q-Park.

Fikk bot

– Jeg synes det er dumt å oppleve dette, sier Anne Monica Line. Sønnen Marius Line Mæland er rullestolbruker, og hun var sjåfør den dagen boten ble festet til vindusviskeren på bilen på parkeringsplassen, reservert for forflytningshemmede.

Hun har tatt saken opp med parkeringsselskapet Q-Park som har ilagt henne en bot, eller kontrollavgift som selskapet kaller det, på 600 kroner. Der fikk hun til svar at hun uansett måtte betale.

Kontrolløren kunne ikke lese lappen som viser at hun har rett til å stå på en parkeringsplass for funksjonshemmede, sier hun. P-tillatelsen er utstedt av kommunen, slik kravet er, og denne var plassert synlig på innsiden av bilens frontrute.

Hadde p-kort på innsiden

Hun parkerte på en plass reservert for rullestolbrukere vis á vis Tastasenteret i Stavanger da hun fikk boten.

– Det er ofte vanskelig å finne parkeringsplass. Jeg har en bil som er lengre og høyere enn andre biler. Bilen er for høy til at parkeringshuset i Tastasenteret er et aktuelt alternativ. På innsiden av frontruten lå parkeringskort som viste at jeg kunne parkere der, sier hun.

Frontruten var visstnok for mørk til at parkeringsvakten kunne lese det som sto på tillatelsen, var svaret hun fikk fra parkeringsselskapet.

Nå vil hun levere en skriftlig klage på boten.

Kunne ikke se utløpsdato

- Hvorfor fikk Anne Monica Line bot av Q-Park når hun har tillatelse til å parkere på p-plass for forflytningshemmede?

– Denne kontrollavgiften er ilagt fordi den offentlige parkeringstillatelsen lå på en slik måte at betjenten ikke kunne kontrollere om denne var gyldig. Utløpsdatoen var tildekket av den svarte kanten nederst på frontruta, sier markedsdirektør i Q-Park, Kjetil Bratseth til Aftenbladet.

– Var det ikke åpenbart at den som kjørte bilen hadde lovlig adgang til å parkere på plassen der bilen sto, uten billett?

– Det som er avgjørende, er at det fremgår av parkeringskortet at dette er gyldig. Kortet har en utløpsdato, og når den delen av kortet som viser hvor lenge kortet er gyldig ikke var mulig å kontrollere, ble kontrollavgift ilagt, sier Bratseth.

Må dokumentere

–Vil Q-Park ettergi kontrollavgiften?

– Q-Park vil ettergi kontrollavgift hvis det fremlegges dokumentasjon på at den offentlige parkeringstillatelsen er gyldig. Da må klage sendes inn med kopi av p-kortet, sier markedsdirektøren.

Det betyr at hvis føreren av bilen sender inn klage med slik dokumentasjon, vil klagen bli tatt til følge og kontrollavgiften annullert.

Anne Monica Line sier til Aftenbladet at parkeringstillatelsen er gyldig fram til 2019.

Med relativt **FÅ ORD!**

Redigert og tilrettelagt av Rolf Østbø

VARMT I JUNI!

Jorda har satt varmerekord igjen. Siden målingene startet for 135 år siden viser nye tall fra National Oceanic and Athmospheric Administration (NOAA) i USA at juni aldri har vært varmere!
De globale overflatetemperaturene i juni dette året lå 0,88 grader høyere enn junigjennomsnittet i forrige århundre, viser NOAAs månedsrapport. Den forrige junirekorden ble satt i fjor. (NTB)

EGEN MINIBANK

Dronning Elisabeth II er den eneste personen i Storbritannia som kan kjøre bil uten lappen, men ikke bare det, hun kan også sparke hele den australske regjeringen hvis hun vil, og har en egen minibank hjemme! Det er i anledning av at hun i disse dager har passert dronning Victoria i regjeringstid avisen The Independent har sett nærmere på stillingsbeskrivelsen hennes.

VERDENS STØRSTE KRONE-IS

VG melder at det gikk med 1080 liter iskrem til å lage verdens største kroneis med jordbær! Rekord-isen er det produsenten Hennig-Olsen som står bak. Med sine 3,08 meter og en vekt på over ett tonn, får kjempe-isen plass i Guinness rekordbok.

KEPLER-452b

Romfartsorganisasjonen NASA har kunngjort at det er oppdaget en ny planet som føyer seg inn i rekken av eksoplaneter med overflateforhold som kan gjøre biologisk liv mulig!
Den nye planeten Kepler-452b, ble oppdaget med romteleskopet Kepler og kretser rundt en såkalt G2-stjerne, som er en betegnelse på stjerner som ligner på Solen når det gjelder blant annet masse og temperatur. Planeten befinner seg ganske langt borte; nærmere bestemt omtrent 1400 lysår borte!

PROGRAMVAREFEIL

Det første tilfellet av programvarefeil i en datamaskin ble oppdaget allerede i 1947. Feilen ble oppdaget i en nybygd Harvard Mark II-maskin på Harvard-universitetet i delstaten Massachussetts, USA og det var enkelt å identifisere årsaken. En møll hadde fløyet inn og satt seg fast i et av releene i maskinen. Operatørene fant og fjernet det døde insektet, og festet det som vedlegg i feilrapporten.
Der er det fortsatt. Siden begrepet debugging allerede eksisterte som en språklig term for å rette opp fusk i maskineriet, noterte rapportøren vittig: First actual case of bug being found.

PLACEBOEFFEKT

Placeboeffekten har vi alle hørt om. Men nå viser det seg at juksemedisin virker selv om forsøkspersonene får vite at det bare er et placebomiddel. Det er forskere ved University of Colorado som har dokumentert dette.
I et forsøk hvor vaselin med konditorfarge fikk spille rollen som ny, smertedempende salve, gjennomgikk deltagerne flere forsøk. Etter fjerde runde fikk de vite sannheten. Likevel fortsatte de å rapportere at vaselinen hjalp mot smertene de ble påført. En kontrollgruppe, som ble informert allerede etter første runde, rapporterte derimot ikke om noen fortsatt placeboeffekt.

MENNESKET FRA SKOGEN

Orangutangen er ikke svømmedyktig, den er rødhåret, lever i opptil 45 år, bruker to tredjedeler av dagen på å lete etter mat og er utrydningstruet! I motsetning til gorillaen og sjimpansen, lever ikke orangutangen i flokk, de er eneboere. Navnet har sitt opphav i Orang-Hutan som direkte oversatt betyr Mennesket fra skogen på indonesisk. Det antas å være omtrent 50 000 orangutanger igjen i naturen på Borneo og Sumatra, men omtrent 5000 blir dessverre drept årlig.

GIVE PEACE A CHANCE

John Lennon og Yoko Ono innledet i 1969 sin første, ukelange Bed-In for Peace på Amsterdam Hilton Hotel. Paret brukte medieoppmerksomhet rundt bryllupet sitt til å holde daglige pressekonferanser fra hotellsengen der de demonstrerte for fred i verden.
Ono og Lennon gjennomførte siden en ny bed-in i Montreal, Canada, der de den nest siste dagen spilte inn låten Give Peace a Chance sammen med flere av sine kjendisvenner på hotellrommet!

Kjell Inge Bringedal:

Hurra for lokallagene! FUNKISDAGEN SKAL BESTÅ!

Jeg vil gi en stor honnør til de lokallagene som virkelig «vrenger lommene» og sørger for at Funkisdagen har livets rett! I år var det lokallag som ga opp til kr. 50 000,- ; dette er bidrag som virkelig monner og som gir oss ekstra energi til å yte det som skal til for at vi som arrangerer dette skal stå på til siste slutt!

TEKST: ROLF ØSTBØ
FOTO: KRZYSZTOF DANIEL JANICKI

Selv om årets arrangement i Hordaland ser ut til å gå litt i minus, er det en fornøyd og optimistisk regionleder Kjell Inge Bringedal som gjør opp status etter at Funkisdagen og Storbyweekend er unnagjort.

Vi må finne løsninger på dette, for det er viktig for meg å understreke at Funkisdagen skal gjennomføres uansett, det er både regionens og min mening!

– Hva med artistene som underholdt?

Det er ingen tvil om at årets artister gjorde sitt til at dagen ble så vellykket som den ble!

Jeg vil spesielt trekke fram Casa Murilo. Et band som vi har vært så heldige å få med oss flere ganger, og som fikk sitt definitive gjennombrudd denne gang! Guttas popularitet ser ut til å vokse år for år, og denne gang var det kanskje de som slo best an hos publikum?

Når det er sagt, gjorde også «trekkplastrene» Sandra Lyng og Alejandro Fuentes en god jobb på scenen!

Kjell Inge Bringedal legger imidlertid ikke skjul på at det er en betenkelig utvikling at noen artister presenterer oppvartings-lister, såkalte raidere, som kunne gjort Madonna forlegen.

Regionlederen synes ikke det hører noen steder hjemme at enkelte artister skal «bæres på hendene», med egne dagrom på hotellet, der det til enhver tid skal være fylt opp med vin, frukt og diverse. Det er en betydelig kostnad som kommer i tillegg til prisen som er nedfelt i kontrakten!

Det har fått enkelte til å ymte frempå at vi heller bør gå for mindre kravstore, lokale spillemenn. Ikke tale om, sier Bringedal, som mener at det å tilby kjente artister, bygger opp under merkevaren Funkisdagen!

Hva med publikum?

Når det gjelder publikum blir jeg aldri helt fornøyd uansett, selv om gudene skal vite at vi jobber mye for å promotere arrangementet i forkant! Et par ganger gjorde vi forsøk på å telle publikummere underveis.

Foran scenen var det omtrent 250 personer til enhver tid, noe som betyr at besøkstallet totalt var en god del høyere, tatt i betraktning det faktum at det hele tiden er en strøm av mennesker som kommer og går.

I den forbindelse vil jeg benytte anledningen til å takke det eminente vaktselskapet ReliSec AS, som ga oss service og ekspertise på høyeste nivå, til tross for at de bare fakturerte oss til kostpris! Det ga oss en trygghet for hele arrangementet, sier en fornøyd regionleder avslutningsvis.

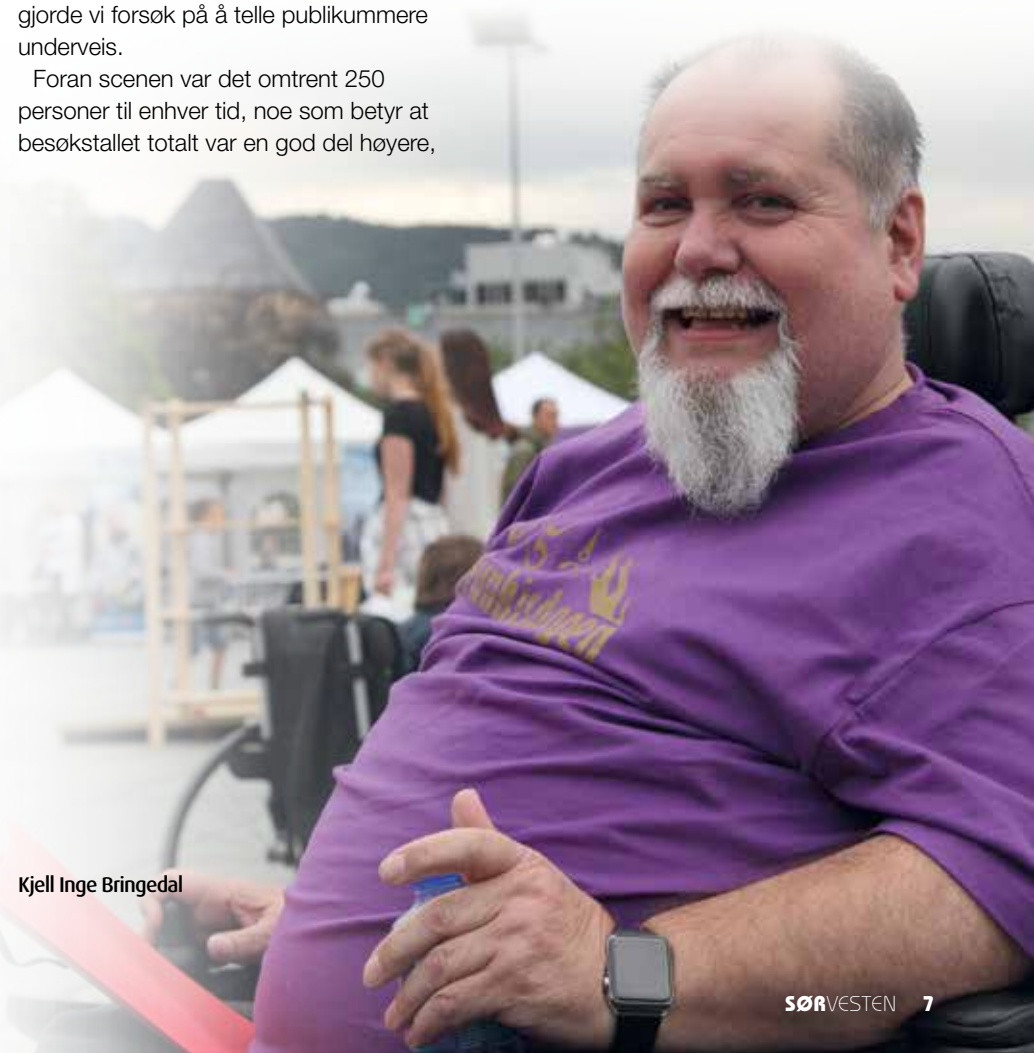

Kjell Inge Bringedal

1

KOM SOM DU ER!

Vi vil ha et samfunn med mangfold, og frivillighet er kanskje den viktigste bærebjelken i et slikt samfunn. Men kanskje viktigst av alt: Denne festen hadde ikke kommet i gang uten fellesskapet! Med disse ordene innledet Arbeiderpartiets ordførerkandidat i Bergen, Marte Mjøs Persen, Funkisdagen 2015.

TEKST: ROLF ØSTBØ
BILDER: KRZYSZTOF DANIEL JANICKI, BRAGE ÆSØY TITLESTAD OG SISSEL EIDHAMMER.

For 5. gang ble Funkisdagen arrangert, denne gang på Festplassen i Bergen. Kjente og populære artister underholdt midt i sentrum i «landets hovedstad», som bergenserne sier (!)! Det er lørdag; folk fyller byen, stemningen er upåklagelig og invitasjonen lyder: kom som du er!

Genialt konsept

Funkisdagen har befestet stillingen som et tvers igjennom slitesterkt og genialt konsept. Denne gang hadde initiativtaker og prosjektleder Guri Anne Egge, også hamret inn Storbyweekend på plakaten; som om det ikke holdt med den ene suksessen?

Men nok en gang tar NHFU Sørvest pusten fra oss med en ukuelig tro på eget opplegg, og selvfølgelig hører det ene sammen med det andre!

Jeg brukte ordet slitesterkt; det står jeg ved, likevel kan det være en fare for at et slikt arrangement stivner i formen.

Nettopp derfor mener jeg at Funkisdagen ble revitalisert gjennom å bli en del av ett annet «påfunn», slik det ble da Storbyweekend ble lagt til samme helga!

Vi mener dette er et smart trekk! Begge deler skaper et engasjement i Norges Handikap-

5

1/ YEEESSSS!! NHFU-GJENGEN SAMLET PÅ ET BRETT. Fra venstre: Alexander Petersen, Sissel Eidhammer, Stine Therese Børstad, Brage Æsøy Titlestad, Anette Tranøy, Gina Egge og Lian Lek. 2/ Chris Winfield og Dan Hesketh fra Casa Murilo sammen med unge beundrere 3/ Alejandro Fuentes 4/ Alejandro Fuentes og søstrene Sisters; Guri Anne og Gina Egge.5/ Tommy Urhaug og en kinesisk «motspiller», var det bordtennis eller ping pong, Tommy? 6/ Vokalist i Casa Murilo, Chris Winfield i aksjon!

JØRGEN FOSS, konferansier

Uten Funkisdag, ingen Funkfest

Helgens konferansier var allestedsnærværende Jørgen Foss. Med sin sympatiske væremåte oppnår han raskt tillit hos publikum, stiller politikerne utfordrende spørsmål og byr på seg sjøl, uten å falle for fristelsen til å opptre som klovn! Foss var også helt klar på at uten Funkisdagen hadde det heller ikke blitt arrangert Funkfest i Oslo. Det skal NHFU Sørvest ta som et stort kompliment!

SISSEL EIDHAMMER, ungdomskoordinator NHFU

Mesterlige grep

Sissel Eidhammer, som er ungdomskoordinator i NHFU, er utrolig fornøyd med gjennomføringen av arrangementet. Det NHFU Sørvest har fått til er imponerende! Dessuten er det veldig morsomt å få oppleve Funkisdagen, og med egne øyne se hvordan gjengen i Sørvest med noen mesterlige grep får synliggjort NHF og de verdiene vi står for i samfunnet! I tillegg har jeg denne helga, gjennom Storbyweekend, møtt mange engasjerte ungdommer fra hele landet. Dette har vært en utrolig inspirerende helg, sier Eidhammer.

7/ Frida Mathisen og Martine Eliasson koser seg i sola under Storbyweekend. 8/ Lian lek og søsteren Cing Deih Nuam. 9/ Marianne Knudsen ser ut til å trives på Funkisdagen! 10/ Arbeiderpartiets Marte Mjøs Persen innledet Funkisdagen på Festplassen! 11/ Lollipop, lollipop oh lolli- lollipop; Hanan Salah var også tilstede! 12/ Sandra Lyng så ut til å kose seg på scenen! 13/ Emilie Marlow fra Manana Mango spilte på opptil flere strenger. 14/ Hanne Eriksson Øverli og Linn Marie Talsethagen smiler til fotografen.

forbund som vi kanskje ikke har sett maken til i organisasjonens historie!

Formidabelt team

Funkisdagen og Storbyweekend tilfører NHF økt interesse og tiltrekker ungdom, begge deler er sårt savnet!

Guri Anne Egge og regionleder Kjell Inge Bringedal er et formidabelt team! Forberedelsene til neste års arrangement starter tidlig høst året i forveien, og de siste to-tre ukene inn mot teppefall jobbes det intenst. I denne sammenheng kommer vi heller ikke utenom søster Gina Egge, og regionkontorleder Arild Birkenes, som begge har hatt en finger på rattet i disse fem årene.

Funkisdagen er et banebrytende konsept i den forstand at en med visuelle virkemidler kan få andre mennesker til å bli interessert i hvilke muligheter vi har og hva som er mulig å oppnå. Men først og fremst er det et positivt arrangement, uten propaganda av noe slag og uten informasjonsmateriell som en pliktskyldigst putter i lommen før en haster videre.

Velge og vrake

Hva er Storbyweekend? Gjennom flere år har NHFU arrangert sommerleir for sine

medlemmer. Men manglende tilslutning år etter år har egentlig vist at alt har sin tid. Dagens ungdom vil ikke lenger sitte ved leirbålet og synge gamle sanger om igjen. Nåja, det er sikkert kjekt det også, men tiden var definitivt inne til å tenke nytt!

Idéen med Storbyweekend, ifølge Gina Egge, er at ungdom trives best i bybildet. I byens sentrum, fordi det er der det foregår. Det er her butikker og utesteder kjemper om oppmerksomheten, i motsetning til et slitt gatekjøkken eller veikro i utkanten.

I stedet for å oppholde seg på et hotell hele weekenden, vil vi shoppe, gå på kafé eller restaurant. Kort sagt; velge og vrake slik andre ungdommer gjør!

Tanken bak Storbyweekend er å kjenne

15/ Stinn brakke på Festplassen! 16/ Prosjektleder Funkisdagen, Guri Anne Egge og regionleder NHF Sørvest, Kjell Inge Bringedal er et formidabelt team! 17/ Trine Pernille Høst i Manana Mango og hennes gitar sjarmerte mange på Festplassen!

på friheten det er å være med på noe hvis en har lyst til det, men mest av alt å være fri til egentlig å gjøre hva en vil sammen med andre ungdommer, sier Gina.

Storbyweekend

Vi aner at begrepet frihet står sterkt når vi med dette deler noen av NHFU Sørvest tanker om Storbyweekend med våre lesere.

- Skape sosiale nettverk, nye bekjentskap og dele de gode opplevelsene.
- Skape interesse, engasjement og forståelse for interessepolitikk.
- Finne ut hva NHFU står for, og hvilke muligheter vi har til å utvikle organisasjonen.
- Bli kjent med egne muligheter, og bli bevisst på egen selvfølelse.
- Oppleve Funkisdagen!
- Gi muligheter for den enkelte til å møtes på tvers av fylkesgrensene.

Sørvesten gratulerer

Sørvesten gratulerer NHFU Sørvest med et strålende gjennomført arrangement, og tilbakemeldingene fra publikum er definitivt av det positive slaget. Det betyr forhåpentligvis at neste års arrangement blir skåret over samme lest, forutsatt at Storbyweekend blir en del av opplegget!

Hvis vi skal sette fingeren på noe, er det at NHFU av økonomiske årsaker kan vurdere om Funkisdagen/ Storbyweekend skal arrangeres annet hvert år i stedet for hvert år, og at ledelsen ser på muligheter for å satse ytterligere på å forbedre markedsføringen!

SANDNES ELDSTE ADVOKATFIRMA - ETABLERT 1938

Telefon 51 97 10 00 | post@tengs-pedersen.no | **www.tengs-pedersen.no**

Seland Optikk
interlens
SANDNES • KLEPP • SOLA

Tlf. 51 69 58 90
Solakrossvegen 26, 4050 Sola

ODDA KOMMUNE
TENESTETORGET
Tlf. 53 65 40 00
www.odda.kommune.no

AMFI
VOSS
33 butikkar
Opningstider
10 – 19 (18)
Meny
8 – 21 (20)

DNV
Det Norske Veritas AS
4007 Stavanger
Tlf: 51 50 60 00
www.dnv.com

VOSS KOMMUNE
www.voss.kommune.no
postmottak@voss.kommune.no
Støtter NHF´s arbeid

AssisterMeg
sterk rygg og stort hjerte

AssisterMeg AS gir personer med funksjonshemninger skredder-sydd assistanse uansett bakgrunn, funksjonsnivå, kulturtilhørighet, språk eller religiøs tilknytning.

I samarbeid med brukeren finner vi assistenter med de egenskaper og kvalifikasjoner som skal til for å gjøre hverdagen enklere og hyggeligere.

Med AssisterMeg kan alle ha BPA. I samarbeid med brukeren kan vi påta oss all administrasjon av ordningen, arbeidsgiveransvar, personal og lønnsadministrasjon, vikar ved fravær, turnuslister, opplæring og oppfølging og m.m.

Kontakt:

Knud Holms gt. 3,	4005 Stavanger	Tlf. 52 977 570
Strandgaten 6,	5013 Bergen	Tlf. 55 612 002
Olav Trygvasonsgt. 8-10,	7011 Trondheim	Tlf. 940 23 023
Storgaten 11,	2000 Lillestrøm	Tlf. 940 07 914

post@assistermeg.no • bergen@assistermeg.no
www.assistermeg.no

HELSE BERGEN
Haukeland universitetssjukehus
Ortopedisk klinikk

Kysthospitalet i Hagevik
Spesialsykehus i ortopedisk kirurgi

Telefon: 56 56 58 00
Telefaks: 56 56 58 01
Adresse: Hagaviksbakken 25, 5217 Hagavik
Epost: postmottak@helse-bergen.no

www.helse-bergen.no

Kanontårnet på Fjell festning.

FJELL FESTNING

Fjell festning er et kystforsvarsanlegg på Sotra i Fjell kommune. Anlegget ble bygget av den tyske okkupasjonsmakten under 2.verdenskrig og tilhørte den tyske Kriegsmarine.

TEKST OG FOTO: EGIL HOPE

Kafen inne i kanontårnet.

Festningen var bygget som et forsvar rundt hovedvåpenet, tre 28,3 cm kanoner plassert i et pansertårn med en maksimal rekkevidde på 37 km. Kanonen var opprinnelig en skipskanon fra slagkrysseren Gneisenau. Festningens hovedformål var å forsvare innseilingen til Bergen, nord og sør for Sotra. I tillegg til kanonen bygget man et stort luftvernbatteri på samme sted, som beskyttet ikke bare selve festningen, men også en av hovedinnflyvningene mot Bergen. Luftvernbatteriet var i bruk under allierte bombeangrep mot Bergen, men hovedskytset (trippelkanonene) ble aldri brukt i kamp.

Russiske krigsfanger

Arbeidet ble påbegynt i juli 1942 og var ferdigstilt i den grad at kanonen ble prøveskutt juli 1943. Anlegget ble bygget av krigsfanger fra forskjellige deler av Europa, men også norske entreprenører deltok. Flere norske arbeidere deltok også frivillig på anlegget, da arbeidet var godt betalt. En sti fra Fjell gard og opp til festningen, ble kalt «russerstien». Det var ganske sikkert mange russiske krigsfanger som ble utnyttet og brukt som billig arbeidskraft på anlegget, men det fantes nok også andre nasjonaliteter blant de mange krigsfangene.

Anlegget er et av de større enkeltstående festningsanlegg i Europa fra andre verdenskrig. I dag er området åpent for allmenn ferdsel, og deler av tunnelanlegget er åpnet og lagt til rette som museum, drevet av Museum Vest i samarbeid med lokale krefter. På nettsiden www.museumvest.no finner en alt av praktiske opplysninger som adresse, åpningstider, priser, kontaktinformasjon med mer.

Innredet som lasarett

Hovedtunnelene forbant kommandoposten med flere av de viktige elementene på området; først og fremst trippelkanonen med tilhørende ammunisjonslagre, samt strømforsyning. Inne i fjellet, i samme tunnelkompleks, fantes også forlegninger for flere hundre mann. I tillegg var her kjøkken, sentralfyr, vaskeri, dusj, badstue og flere lagerrom. En påbegynt tunnel var også tenkt innredet som lasarett. Denne tunnelen ble aldri ferdigstilt, og raste muligens delvis sammen under første prøveskyting av kanonen 12. juli 1943. Det har lenge blitt hevdet og fortalt at fem tyske soldater ble drept da en støttevegg raste over dem inne i denne tunnelen, og arbeidet der ikke ble gjenopptatt etter dette; I tyske arkiver og rapporter etter prøveskytingen finnes det imidlertid overhodet ikke noen beskrivelser av en slik hendelse, som garantert hadde blitt rapportert og meldt. På kirkegårder hvor tyske soldater som omkom i Bergensområdet ble gravlagt, finnes det heller ikke graver over tyske soldater som døde 12. juli 1943.

BERGEN

asplan viak
Fabrikkgaten 3, 5059 Bergen
tlf. 417 99 417
www.asplanviak.no

THON
Hotel Bergen Airport
Tlf.: 55 92 00 00
E-Mail: bergen.airport@thonhotels.no

Oljeleverandøren
Oljeleverandøren AS
Blomsterdalen
Tlf. 55 11 66 10

ETNE

Byggmester
Lars Olav Bergsvåg
Ve, 5590 Etne
Tlf. 415 66 055
www.bergsvag.com

VAKSDAL

Vaksdal kommune
Tlf. 56 59 44 00
www.vaksdal.kommune.no

ODDA

EINAR Reisæter as
JOSTEIN FØRDE
Eitrheimsvn. 1, 5750 Odda
Telefon: 53 64 13 33

Odda Taxilag AS
Almerket 40, 5750 Odda
Tlf. 53 64 14 44

OSTERØY

OSTERØY KOMMUNE
5282 Lonevåg
Tlf. 56 19 21 00
www.osteroy.kommune.no

YX Valestrandsfossen
Osterøy Servicesenter
Småland, 5281 Valestrandsfossen • Tlf. 56 39 41 86

STORD

BLINK HUS
Valvatne
Ringvegen 12
5412 Stord
Tlf. 53 40 20 70
www.valvatne.no

OSTERØY

Hansen & Eknes AS
5282 Lonevåg, Tlf. 56 39 00 08

HAUGESUND

Franzefoss
Gjenvinning
Franzefoss Gjenvinning AS - Haugesund
Tlf. 52 70 73 70 - www.hgj.no

SANDNES

NORSK ETiKETT

STAVANGER

T. AASEN SOLSKJERMING
Et soleklart valg!
Persienne • lamellgardiner • rullegardiner
liftgardiner • panelgardiner • plisségardiner
Tlf. 51 85 99 00 • www.t-aasen.no

Norsk Protein
ressursvennlig gjenvinning
- trygge produkter

Godt med parkeringsplasser

Fra hovedveien er det 3 km opp til festningen. Med handikapbil er det lov å kjøre helt frem. Veien er nyasfaltert, men smal og svingete, så kjør forsiktig. Vel fremme er det godt med parkeringsplasser. Noe bratt vei fra parkeringen og opp til selve Kanontårnet. Her opp er det en vidstrakt utsikt mot holmer, skjær og utover havet så langt øye kan se. Værhardt, derfor lurt å ta turen på en fin sommerdag med klarvær og ikke for mye vind. I Kanontårnet er det en hyggelig liten kafe med vafler, kaffe, is og annet smågodt. Videre er det bygget nytt toalettanlegg med handikaptoalett. Inngangen til tunnelene som rullestolbrukere må benytte er låst, så betjening må assistere med tilkomst og vise vei. Flere smale dører i tunnelene, så rullestol må ikke ha bredde over 65 cm. Vær også oppmerksom på at inne i festningen (tunnelgangene) er det fuktig og kaldt. Temperaturen er ikke mer enn 8 grader selv midt på sommeren.

Festung Norwegen

Når en er kommet vel inn i festningen er det hele ganske fantastisk. Sprengt inn i fjellet, som tyskerne kalte Festung Norwegen, en labyrint med tunneler, ganger og rom. Sovesaler, bysse, garderobe, dusj, badstu, toalett, vaskeri, verksted, lager, vanntanker, og strømaggregat til oppvarming, et helt samfunn på flere hundre tyske soldater som bodde i fjellfestningen. Jernhæler har satt avtrykk i betonggulvet, kuler har slått inn i veggene, helt åpent toalettrom til soldatene da en var redd for selvmord, så her fikk ingen være alene. Temmelig realistisk, og skummel guiding gjennom tunnelene.

Imponerende ingeniør arbeid med tanke på at vi i dag sliter med å få bygget en biltunnel uten at steiner faller i hodet på oss. En utrolig spennende tur, om en bare vil sitte ute i solveggen å nyte utsikten fra Kanontårnet, eller vil inn i festningen. Ramper og tilrettelegging i tunnelene er ikke etter standard for universell utforming, men fullt mulig å komme rundt hvis en er litt modig, for dette er ikke som å kjøre rullestol over Festplassen en fin sommerdag.

HAUGESUND

Felleskjøpet Rogaland
5506 Haugesund, Tlf. 52 72 91 44

KARMØY

Haaland & Thuestad AS
Sundv. 22, 4250 Kopervik, Tlf. 52 85 12 55

Solstein AS
4276 Vedvågen, Tlf. 52 04 40 40

KLEPP

Jæren Folkehøgskule
4352 Kleppe, Tlf. 51 78 51 00

SOLA

Sunde Hageservice AS
4052 Røyneberg, Tlf. 907 82 208

STAVANGER

Cowi AS
4016 Stavanger, Tlf. 02694

TIME

J. Skretting Maskin AS
4346 Bryne, Tlf. 97 50 54 46

EN NY FRANKENSTEIN?

En italiensk lege mener det er mulig å operere en levende persons hode på en donorkropp innen to år! Denne oppsiktsvekkende nyheten ble offentliggjort i juni under en konferanse for nevrokirurger i Maryland, USA. Er det fleip eller fakta, eller er det nøye vurdert medisinsk analyse som ligger til grunn?

TEKST: ROLF ØSTBØ

Under American Academy of Neurological and Orthhopaedic Surgeon, fikk nevrokirurger fra hele verden innblikk i en verden noen sannsynligvis vil betegne som science-fiction! Høydepunktet var da den italienske nevrokirurgen Sergio Canavero fortalte en forbløffet forsamling at han planlegger å samle et ekspertteam med sikte på å foreta verdens første transplantasjon av en hel kropp.

Sagt på en annen måte: Sette en frisk persons hode på en donert kropp.

Hode på annen manns kropp

Mannen som etter planen skal legge seg på operasjonsbordet er 30 år gamle Valery Spiridonov. Russeren lider av muskelsykdommen Werdnig-Hoffmanns syndrom, som kjennetegnes ved at de motoriske cellene i ryggmargen ødelegges.

Spiridonov forteller at sykdommen blir verre for hver dag som går, og normalt blir ikke personer som er rammet stort mer enn 20 år.

Jeg simpelthen elsker alt som har med vitenskap å gjøre, og jeg beundrer legevitenskapen, sier Spiridonov, så hvis jeg får denne muligheten til å bytte ut kroppen min, og det eventuelt går bra, vil jeg forhåpentligvis slippe de begrensningene jeg har i dag og bli mer selvstendig. Håpet er selvsagt at dette kan gi meg et bedre liv!

Han ser nøkternt på sjansen til å overleve, men hevder at uansett vil Canaveros forsøk skape et vitenskapelig grunnlag for fremtidige generasjoner!

Biologisk lim

Under operasjonen vil Spiridonovs hjerne bli kjølt ned til mellom 10 og 15 grader, noe som vil forlenge tiden cellene kan overleve uten oksygen. Kroppen Spiridonovs hode skal koples sammen med, vil bli tatt fra en hjernedød, men ellers frisk donor.

En skarp (sic!) skalpell vil bli brukt til å skjære gjennom ryggmargen, og et biologisk lim skal brukes til å feste hodet på kroppen.

Risikabelt

Den italienske nevrokirurgen Sergio Canavero sier at han kunngjorde den oppsiktsvekkende nyheten først da han mente at en slik transplantasjon er mulig å gjennomføre. Sjøl mener han at sjansene for å lykkes er relativt bra, men legger til at inngrepet er risikabelt å utføre!

Lege og pasient har hatt jevnlig kontakt over videochat. Canavero uttrykker stor skepsis til måten vestlig medisin har prioritert syke, og sier rett ut at flere pasientgrupper er blitt sviktet av myndighetene.

Kostbart prosjekt

Det Canavero har størst behov for nå, er kollegaenes støtte slik at han kan gå videre med sitt omstridte prosjekt. Bare selve operasjonen vil koste omtrent 115 millioner kroner, vil trolig involvere hundre personer og ta bortimot 36 timer å gjennomføre!

Fagfolk mener at en av de største utfordringene er om legeteamet klarer å holde hjernen i live under selve operasjonsprosedyren. Ved hjerte, nyre, eller levertransplantasjoner er første bud å kjøle ned organene, slik at kirurgene har tid nok til rådighet før alt koples sammen igjen og blodtilførsel kan gjenopprettes.

«Fullstendig sprø»

Dr. Canavero og hans forsøk er mildt sagt omstridte. Flere av hans kolleger rister på hodet og mener at italieneren bare gjør dette for å skape sårt tiltrengt PR for seg selv.

Dr. Hunt Batjer, leder for nevrologisk kirurgi ved Texas University, beskriver den forestående transplantasjonen som umulig å gjennomføre, og går så langt som å si at det er «mye som er verre enn døden!» Direktør for medisinsk etikk ved NYU Langone medical Center, Arthur Caplan, tror det hele er et PR-stunt, og beskriver Canavero som «fullstendig sprø»!

Imidlertid kan det være verdt å lytte til Dr. William Matthews, som sier at den første hjertetransplantasjonen som ble utført for nærmere 50 år siden, også ble kritisert!

Den første hjertetransplantasjonen

Det var den sørafrikanske legen Christian Barnard som ble verdensberømt da han utførte den første hjertetransplantasjonen på et menneske. Dette skjedde ved Groote Schuur hospital i Cape Town, Sør Afrika i 1967.

Pasienten var den 55 år gamle Louis Washkansky, og hjertet ble donert fra en ung kvinne som hadde blitt drept i en bilulykke dagen før operasjonen fant sted. Washkansky levde bare i 18 dager, men det var startskuddet for en utvikling som har ført til at det i dag er et inngrep som utføres ved større sykehus verden over, også i Norge.

Lagt i koma

Under operasjonen vil Spiridonovs hjerne bli kjølt ned til mellom 10 og 15 grader, noe som vil forlenge tiden cellene kan overleve uten oksygen.

Etter inngrepet vil den modige pasienten

bli lagt i koma i tre til fire uker for å unngå bevegelse mens hode skal vokse sammen med kropp!

Mary Shelleys Frankenstein

Det vil selvsagt være å trekke det alt for langt å sammenligne Sergio Canavero med Mary Shelleys romanfigur Dr. Frankenstein, hvis det ikke var for det faktum at den italienske kirurgen selv har gjort det i et intervju med dansk TV.

Ikke et sekund tenker jeg på Frankenstein mens jeg skriver dette, men det kan selvfølgelig være at noen av leserne av en eller annen grunn tenker på Dr. Frankenstein og hans vitenskapelige eksperiment!

Under et opphold i Italia i 1817, arrangerte Mary Shelley, hennes mann Percy Shelley og poeten Lord Byron en liten tevling om hvem av dem som klarte å forfatte den beste spøkelseshistorien.

Menneske av likdeler

Men det er bare unge Marys historie, hun var bare 20 år, som har blitt husket siden! Fortellingen går i korthet ut på en lege som konstruerer et menneske av likdeler. Ettertiden har imidlertid gjort seg skyldig i en utbredt misforståelse. Det var aldri monsteret forfatteren ga navn, men dets skaper, legen og vitenskapsmannen Viktor Frankenstein.

For selv om Frankenstein er en skrekkroman, er det også en fortelling om vitenskapens grenser. Dr. Frankenstein forteller hvordan han forsket på lik for å finne svar på det store spørsmålet; hvordan skape liv av ikke-liv.

Frankensteins verk, som etterhvert går ut av kontroll, blir ofte trukket fram som et eksempel på overdrevet vitenskap og teknologioptimisme.

USA eller China

Uansett; Canavero håper at han kan utføre hodetransplantasjonen i USA eller China i løpet av desember 2017.

Både lege og pasient ser etter sigende fram til det som skal skje, og ikke nok med at dette kan bli epokegjørende rent medisinsk. Sergio Canavero hevder i tillegg at prosjektet også vil virke inn på religion, kultur og ikke minst på framtiden!

Sørvesten håper at dette går i likeste laget for samtlige involverte, og lover å kanskje holde dere orientert uansett utfall av operasjonen!

HØR HVA JEG SIER!

At Norge figurerer på topp i de fleste rangeringer som går på levestandard og livskvalitet kan være betryggende å vite. Slike rangeringer forteller imidlertid ikke at vi er verdensmestre i helsestell.

TEKST: ROLF ØSTBØ

De forteller heller ikke hvordan myndigheter og helsepolitikere takler utfordringene med at langt flere får påvist kreftdiagnose, diabetes, livsstilssykdommer, og en eldrebølge som har begynt å skvulpe farlig nær oss.

Vinnerloddet

Mye tyder dessuten at også kampen mot infeksjonssykdommer vil spille en stor rolle i legevitenskapen i fremtiden. Noe som garantert vil legge beslag på store ressurser, enten det gjelder fagpersonnell eller organisering.

Likevel; det er tross alt grunn til å være optimistisk til den lege- og helsebehandlingen vil vil bli tilbudt. Både fordi Norge, med sine oljeinntekter og ressurser forøvrig, har råd til innkjøp av eksklusivt teknisk utstyr og medisiner. Noe som dessverre er forbeholdt bare en ørliten del av jordens befolkning.

Selv om jeg tror det er uheldig at det er økonomene som bestemmer det meste i Helse-Norge, er jeg trygg på at også det faglige er i trygge hender. Langvarige politiske diskusjoner om lokalisering og organisering av sykehus, vil heller ikke rokke ved det faktum at jeg får hjelp når jeg har behov for det.

Nei, det er ikke det som er problemet. Rent økonomisk og materielt har vi trukket vinnerloddet!

Kommunikasjonssvikt

Ett av problemene, og det er høyst reelt, er at mer enn halvparten av klagene til pasientombudene handler om dårlig kommunikasjon. Faktisk er det slik at nærmere 70 prosent av sakene som Norsk Pasientforening og pasientombudene får inn, handler om det vi kan kalle kommunikasjons problematikk. I alle fall i følge Knut Fredrik Thorne, som er generalsekretær i Norsk Pasientforening.

Kommunikasjonssvikt bidrar ofte til et uheldig resultat for mange pasienter. «Legen hørte ikke på hva jeg hadde å si,» er en setning som ofte går igjen når pasienter føler seg misforstått. Eller, «jeg forsto ikke hva legen sa»…….

Dessverre viser forskning at leger er veldig lite flinke til å sjekke ut hva pasientene egentlig tenker på. Leger tar kanskje for gitt at pasientene ser «verden» slik de gjør, så glemmer de at mennesket som sitter på den andre siden av skrivebordet slett ikke har årevis med medisinstudier bak seg.

Legen overtar

I snitt tar det ikke mer enn 18 sekunder før legen overtar når pasienten snakker. Så lenge vi har fastleger som har 2500 pasienter på listene, skjønner sikkert de fleste at de 10 minuttene en legetime varer må brukes effektivt!

Dette betyr at leger må bli betydelig flinkere til å forstå hva pasienten forsøker å formidle, kanskje spesielt i tilfeller der pasienten sliter med å uttrykke seg.

Det betyr i klartekst at legen må lytte, og vi som pasienter må bli mye flinkere til å forberede oss til de minuttene vi har til rådighet sammen med mannen eller kvinnen i hvitt! Det er egentlig veldig enkelt; enten blir du hypokonder eller så gjør du deg opp din egen mening! Å «lykkes» med legen du får, er mye enklere i dag enn for noen tiår siden. Både på 1970- og hele 1980-tallet, var det mange inkompetente leger og helsepersonnell som ikke evnet den sosiale biten, og det er viktig å mestre! Mye av rotet kom fordi vi ennå levde i en tid der legen var Guds stedfortreder på jorden, og det verste var at vedkommende trodde det sjøl….i tillegg hadde sykepleierne ofte så stor respekt for mannen i hvitt, at de gjorde som han sa (uansett hva han sa), for det var som oftest en mann, en ufyselig arrogant mann som nøt å være «allmektig!»

Men for å nyansere bildet litt, var det også leger som hadde stolthet til jobben og respekt for pasientene!

At legen skal lytte til hva pasienten har å si, betyr ikke nødvendigvis å sitte i stolen og bare å bli snakket til. Å lytte aktivt er tvert imot å stille spørsmål, slik at det kan komme fram noe i samtalen som gjør at det er grunnlag for å stille riktig diagnose.

En balansegang

Det er imidlertid en balansegang, for mange leger er verdensmestre i å avbryte. Kanskje det skjer akkurat i det øyeblikket pasienten har bestemt seg for å fortelle noe også legen ville synes var viktig!

Kanskje det kan ha noe med at legestudenter svært tidlig i sine studier lærer seg å stille mange bestemte spørsmål, slik at at sykejournalen blir fylt ut på riktig måte?

Sikkert en effektiv måte å fylle ut journalen på, men egentlig har det svært lite med medisin å gjøre. Det kan noen ganger virke som om dette ligger i «ryggmargen» hos enkelte leger, jeg vet ikke. Men jeg vet at det er i nettopp slike situasjoner pasienten har en tendens til å opptre passivt!

Du sitter og venter på neste spørsmål, og kommer inn i en rytme der du i stedet for å høre hva som egentlig blir sagt, i stedet forbereder deg til hva du skal svare neste gang.

Det er i slike tilfeller en pasient kan komme til å lide under dårlig kommunikasjon!

Hva er viktig for meg å vite?

Tidligere nevnte Knut Fredrik Thorne, har ved en anledning hevdet at altfor lange journaler truer pasientsikkerheten, og at dårlig førte journaler eller manglende oppfølging av informasjonen i journalene, kan få fatale følger.

Personlig vil jeg tro det er mulig å stille en riktig diagnose i løpet av relativt kort tid. Det beror selvfølgelig på at lege og pasient kommuniserer!

For legen gjelder det å oppnå kontakt med pasienten, slik at en ikke snakker forbi hverandre, og for pasienten er det særdeles viktig å forberede seg til legetimen. Tenke nøye over hva en vil oppnå med legebesøket.

Hva er viktig for meg å få greie på i min visitt hos legen? Hva med å skrive ned noen spørsmål på forhånd?

Nettopp det faktum at en legetime faktisk ikke varer i én time, er årsaken til at det som regel alltid lønner seg å møte godt forberedt!

Smerte, sorg og savn

Uansett, ingen leger har studert det å lindre smerte, sorg og savn. Men en ting er sikkert: Også slike lidelser kan få mer oppmerksomhet hvis lege og pasient snakker samme språk!

Redigert og tilrettelagt av Rolf Østbø

JORDEN RUNDT PÅ 8 MINUTTER

SANTA MARIA?

Christofer Columbus´ skip Santa Maria kan være funnet nord for Haiti, over 500 år etter at det sank.

Ekspedisjonsleder Barry Clifford forteller til den britiske avisen The Independent at de geografiske, topografiske og arkeologiske bevisene tyder på at vraket som er funnet er Columbus´ mest berømte skip.

Santa Maria var nemlig flaggskipet oppdageren selv førte i 1492 da han skulle finne sjøveien til India ved å seile vestover. De to andre skipene på denne berømte ferden var Nina og Pinta.

Som vi vet i dag kom Columbus og hans følge ikke til India, men derimot til San Salvador i Det karibiske hav, og senere Sør-Amerika.

JA ja ja; eg vett at Leiv Eriksson oppdagte Nord Amerika mange hundre år før Columbus, men det e ein heilt aen historie!

PENNIES FROM HEAVEN?

Nylig «regnet» det penger over den tyske byen Mirow. En mann hadde nemlig lagt 200 000 euro - 1,8 millioner kroner - i et tre for å skjule dem for kona. Myndighetene ble varslet etter at politiet fikk levert inn 50-eurosedler av forbipasserende som bokstavelig talt hadde fått pengene over seg. Det er kringkasteren NDR 1Radio M som melder dette.

Da brannvesenet kom til stedet, fant de en plastpose hengende mellom to greiner i et tre!

DET VILLE VESTEN?

Den legendariske amerikanske våpenprodusenten Colt er på randen av konkurs, skriver The Wall Street Journal. Våpenprodusenten mistet nylig en stor forsvarskontrakt, og sliter ifølge samme tidsskrift med nærmere 2,8 milliarder kroner i gjeld!

Samuel Colt registrerte sitt første patent på en revolver så tidlig som i 1835, og etablerte sitt første firma året etter. Den mest berømte modellen er revolveren Colt Walker som så dagens lys i 1847, og som var et yndet våpen i det som en gang var kjent som det ville vesten.

YELLOWSTONE

Verdens første nasjonalpark ble etablert i 1872. Nasjonalparken dekker et område på nesten 9000 kvadratkilometer og ligger i det nordvestlige hjørnet av delstaten Wyoming, samt i tilstøtende områder av Idaho og Montana.

Dyrelivet i Yellowstone nasjonalpark består blant annet av brunbjørner, ulver, bison og hjort.

ERSTATNINGSUTBETALING

En av de mest ødeleggende miljøkatastrofer som er forårsaket av mennesker på havet noensinne, ble et faktum da oljetankeren Exxon Valdez forliste i Prince William-sundet i Alaska i 1989.

Flere rettssaker fulgte i kjølvannet av katastrofen, og to år senere ble det inngått forlik der Exxon Corporation betalte 1,1 milliarder dollar i erstatning, noe som er rekordutbetaling etter en miljøkatastrofe!

STOLPEKRÆSJ

Det blir stadig flere skader etter stolpekræsj! Det er folk som ikke ser seg for, og går rett inn i kabelbærende strukturer eller andre hindringer langs fortauene fordi de ikke ser seg for, som blir utsatt for det vi kaller stolpekræsj.

I 2004 måtte 559 amerikanere oppsøke lege etter å ha pådratt seg skader i forbindelse med dette. Bare seks år senere var det vokst til 1500, og årsaken til denne formidable økningen er smarttelefonene.

Som ventet regner forskere med en ny dobling av slike skader før 2020….

TESLA SATSER PÅ BATTERIER

Tesla Motors planlegger å åpne en megafabrikk for el-bil batterier i 2017! Prislappen er beregnet til 5 milliarder dollar, men produksjonskapasiteten skal da også bli 500 000 batterier i året. Det er, til sammenligning, mer enn hele den globale kapasiteten var i 2012.
Ifølge Tesla vil satsingen redusere batteriprisen med 30 prosent, noe som igjen vil redusere prisen på el-biler, skriver The Financialist.

FØRST OVER NORDSJØEN

Det var bergenseren Tryggve Gran som foretok den første flyvningen over Nordsjøen. 30. juli 1914 tok Gran av fra Cruden Bay i Skottland, og etter fire timer og ti minutter kunne han lande på Revtangen på Jæren i Rogaland.
Nyheten om flybragden kom dessverre i skyggen av utbruddet av 1. verdenskrig, som Gran selv deltok i.

Bevegelighet. Komfort. Sikkerhet.

Nesten uansett hvor stor familie du har, er nye Mercedes-Benz Vito en flerbruksbil som gir deg masse plass og komfort på korte og lange turer. I god Mercedes-Benz tradisjon er det lagt stor vekt på sikkerhet og komfort i den rikholdige listen av standard- og ekstrautstyr. Uansett ønske lager vi bilen akkurat slik du vil ha den, vi kaller det lukseriøs skreddersøm. Sett ditt personlige preg på bilen og nyt kjøreturen i din nye Vito.
www.mercedes-benz.no

- Kvalitet og pålitelighet i hver detalj
- Nytt komfortunderstell
- Kjøreglede for hele familien
- Lavere støynivå
- Nye motorer, lavere forbruk
- Mulighet for 4MATIC, 4-hjulstrekk med automatgir
- 5-års garanti

Gj.snitt forbruk Vito Blue Efficiency 113/116 CDI: 0,69 - 0,74 l/mil. CO2 utslipp 182 - 195 g/km.
Importør: Bertel O. Steen AS

Mercedes-Benz

Bertel O. Steen

Bertel O. Steen Rogaland AS, Vassbotnen 9, 4069 Stavanger, tlf. 51 70 70 70. www.bosrogaland.no
Bertel O. Steen Bergen AS, Ekraveien 27, 5261 Indre Arna, tlf. 55 39 31 00 - www.bergen.bos.no

nudrive evo

NuDrive er et nytt og unikt kjøresystem for rullestoler som tillater kjøring forover og bakover, bremsing og svingning. Alt uten å måtte berøre hjulene.

Hjuladapterne monteres på alle typer hjul i løpet av sekunder. Når disse er montert kan man sette på og ta av kjøreenhetene når man vil, avhengig av hva situasjonen krever.

NuDrive passer perfekt sammen med våre prisforhandlede rullestoler Motus CS og Motus CV.

Tlf: 66 81 60 70 - Fax: 66 81 60 71 - firmapost@hm-spes.no - www.hm-spes.no

hm Hjelpemiddelspesialisten as

VI KAN PÅVIRKE!

TEKST: ARNE LEIN, forbundsleder Norges Handikapforbund

Handikapforbundet har markert seg tydelig i debatten om kommunereformen! Hovedbudskapet har vært at vi ikke har noe mening om reformen som sådan. Men vi er svært skeptiske, og vil advare mot en utvikling der kommuner får større ansvar, faglig og økonomisk, for vesentlige tjenester og løsninger for personer med nedsatt funksjonsevne.

Regjeringens retorikk

I regjeringens retorikk og som motivasjon for reformen har det vært lagt vekt på at kommunene har et vesentlig større ansvar for tjenester og oppgaver enn hva de hadde da nåværende kommunestruktur ble lagt på 1950-tallet. Det er det ingen tvil om. Den oppgaveflyttingen som har skjedd, tilsier i seg selv behov for å vurdere om kommunestrukturen er fornuftig.

Et annet vesentlig poeng, og motivasjon for regjeringen, har vært at de ønsker å styrke lokaldemokratiet. Om flere heltidspolitikere styrker lokaldemokratiet, kan selvfølgelig diskuteres. En av innvendingene mot reformen er nettopp at den kan føre til større avstand fra beslutningstaker til innbygger.

Forskjellsbehandling

Vi advarer også på det sterkeste mot å flytte det faglige og økonomiske ansvaret for hjelpemidler, rehabilitering, habilitering, samt varig tilrettelagt arbeid (VTA) fra stat, spesialisthelsetjeneste og NAV, til kommunene, slik regjeringen foreslår!

Vi har dessverre mer enn nok eksempler på at det ikke alltid er en selvfølge at en får gjennomslag for sitt krav om en tjeneste eller tiltak, selv om en etter loven skulle ha rett til det. Det er blant annet på dette grunnlag vi kan si at det forekommer forskjellsbehandling fra kommune til kommune!

Mange likhetstrekk med Danmark

Danmark har vært gjennom sin kommunereform. Den norske regjeringens «modell» har mange likhetstrekk med reformen danskene har gjennomført. NHF hadde i Arendalsuka et seminar om kommunereformen, der vi blant annet hadde besøk av politisk rådgiver i Dansk Handikapforbund. Han kunne fortelle at hele 87 % med nedsatt funksjonsevne hadde fått det vanskeligere etter at reformen hadde blitt innført. Det gikk på tilgang til fagkompetanse, og stramme kommunale prioriteringer, slik at de ikke har fått den retten de etter loven har.

Regjeringen har gjentatte ganger fortalt oss at vi skal beholde de rettighetene som allerede er opparbeidet, og at reformen ikke skal gjøre det mer komplisert for folk. Jeg tror byråkratene mener det, og jeg tror de vil sørge for at rettighetene på papiret forblir de samme. Men det hjelper lite hvis kommunen ikke realiserer den retten som enkeltpersoner har, eller om faglig ekspertise blir vanskeligere tilgjengelig. For på alle de fire områdene, hjelpemidler, rehabilitering, habilitering og VTA er faglig spisskompetanse avgjørende for å finne løsninger som er tilpasset den enkeltes behov.

Siste ord er ikke sagt

Siste ord er selvfølgelig ikke sagt i denne sammenheng. NHF fikk gjennom den politiske behandlingen tidligere i år gjennomslag for at det må til en langt mer grundig saksbehandling og utredning enn det som så langt er lagt på bordet. Vi vet at mange ting kan gjøres bedre på de aktuelle fire fagområdene, men svaret på disse utfordringene er ikke kommunereform. Først må problemet defineres, så må en finne svar på problemene. Gjennom kommunereformen mener vi at regjeringen har gått motsatt vei.

Uansett hvordan det blir konkludert er det mye som tyder på at kommunene blir en stadig viktigere aktør i hverdagen for folk generelt, og for personer med nedsatt funksjonsevne spesielt. Skal vi bidra konstruktivt til samfunnsutviklingen er det viktig at vi som organisasjon involverer oss blant annet gjennom kommunale råd og aktivt lokalt arbeid som er med på å påvirke retningen både nasjonalt og lokalt!

SKALA FRA 1 TIL 10

TEKST: ROLF ØSTBØ
FOTO: JAN INGE HAGA

Smerteklinikken i Stavanger. Året er 2007. Jeg sitter på kanten av en litt for lav stol foran overlegens skrivebord.

Kan du beskrive smertene dine, sier han.

Jeg har forsøkt det tidligere. Å beskrive smerte, går det an?

Sykehus opererer med en skala fra én til ti. Seks, hvor vondt er det liksom?

På legekontoret er det en servant.

- Hvis du kan fylle den med flytende morfin, skal jeg legge hendene mine oppi!

Hendene? Jeg trodde det var knærne, som var verst, sier han.

Rolf Østbø

Stillingskrig

Jeg sier ikke mer. Vil bare bli trodd på at jeg plages av sterke smerter. Alltid.

Kontorstolen knirker i det han reiser seg, går rundt skrivebordet og setter seg igjen, nå på bordplaten. Han kommer meg i møte, så og si.

Du skal ikke ha det slik lenger, sier han. Vi skal hjelpe deg med dette.

En mann gråter ikke, derfor teller jeg stripene på tapetet. Igjen og igjen. Ingen av oss sier noe.

Mitt møte med kroniske smerter startet i tenårene, nå over førti år senere er smerte blitt en del av meg. Noen ganger slår den meg ut, andre ganger slår jeg tilbake. Det er en stillingskrig.

Valget var enkelt!

Det første våpenet jeg fikk utdelt var paracet, som kort tid senere ble byttet ut med Paralgin forte. Så fikk jeg Aporex. Morfinpreparatet og jeg hadde fast følge i flere stormfulle og eksperimentelle år. Men forholdet gikk over styr. Det ble oppdaget at vi var for glade i hverandre.

Avvenningskuren i Oslo var tøff, og premissene som ble delt ut var krystallklare: Morfin eller sønnen din hjemme i Stavanger. Valget er ditt!

Valget var enkelt! Det ble selvsagt gutten min.

Nå er nå, men jeg bærer historien med meg.

En ideell verden

Ingen vet bedre enn meg at risikoen for å bli avhengig er minst like stor i dag. I en ideell verden hadde det vært bedre å utholde smertene, men sterke kroniske smerter er ikke en del av en ideell verden!

Jeg forteller legen om min bakgrunn og erfaring som bruker. Han beroliger meg med at smertebehandlingen både i Norge og Europa er som natt og dag bare i forhold til noen år siden. Smertepasienter blir respektert på en annen måte enn før.

– Hva forbinder du med metadon, sier han plutselig.

Jeg svarer ikke, men tenker på det jeg vet om stoffet, at det blir brukt i rehabilitering av tunge narkomane.

– Har du noen betenkeligheter med å hente metadon på ditt lokale apotek? Han ser ned i papirene.

Det aner meg hvorfor han spør, men kjenner at det ikke er et problem for meg.

– Fint, sier han, da prøver vi det.

– Så enkelt? sier jeg.

– Det er verdt et forsøk! sier han.

Det er åtte år siden. Forsøket lyktes, og den daglige dosen jeg fikk da, er redusert i dag. Det er et godt tegn. Jeg er sikkert avhengig, men jeg kan leve med smertene. Det er viktigere!

P. S.

I 1941 var ikke Tyskland lenger i stand til å skaffe sine soldater nok råopium til produksjon av morfin, som det var enormt behov for. To tyske kjemikere klarte imidlertid å få patent på en morfinerstatning, Hoechst 10820. Til ære for der Führer kalte de stoffet adolfin.

Det var først etter 2. verdenskrig amerikanske forskere fant ut at stoffet også var egnet til å mildne de kraftige abstinensene som oppstår når en narkoman prøver å bli kvitt avhengigheten ved å slutte brått (cold turkey).

I 1947 ble stoffet registrert i USA under en ny betegnelse, metadon.

Foran fra venstre: Kirsti Stenersen, Arne Olav Hope, Helle-Viv Magnerud, Toril Heggen Munk, Per Einar Honstad og Elisabeth Wilhelmsen.
Bak fra venstre: Tove Linnea Brandvik, Hans Henrik Tøsdahl, Arve Harald Nordahl, Stein Wilmann, Magnhild Sørbotten og forbundsleder Arne Lein.

VI SKAL PÅVIRKE!

NHF SØRVEST hadde fem delegater på Norges Handikapforbunds landsmøte som ble arrangert i Lillestrøm i juni. Det var foruten regionleder Kjell Inge Bringedal, Per Langeland, Harald Norheim, Helge Kvaale og Aksel Låstad.

Statsminister Erna Solberg lyttet høflig og oppmerksomt.

TEKST: KAREN KVAM/ IDA C. FRENG/ NHF

Selveste statsminister Erna Solberg stilte opp for å hilse landsmøtet på arrangementets første dag. Trafikale problemer førte til at statsministeren ankom fasjonabelt sent, men en smidig forbundsleder Arne Lein omrokerte litt på sin egen tale, slik at Solberg ikke skulle gå glipp av utfordringene fra organisasjonen.

Statsministeren svarte imidlertid ikke på de spørsmålene Lein stilte i sin landsmøtetale, der han utfordret henne på om funksjonshemmedes organisasjoner vil få en plass i utvalget som skal utrede kommunereformen og funksjonshemmedes mulighet til å disponere sine personlige assistenter utenfor kommunegrensene. Derimot snakket hun varmt om betydningen av NHFs likemannsarbeid.

– Likemannsarbeidet kan være helt avgjørende for hvordan man mestrer

Me stikke litt før, Kjell Inge, så me rekke ein tynne pjolter på rommet før middagen!

å bli funksjonshemmet, eller å få et funksjonshemmet barn, sa Solberg til Handikapnytt. Hun vektla også viktigheten av å bekjempe hatefulle ytringer: Det er en skamplett for vårt samfunn. Ingen skal oppleve å møtes med hatytringer for den de er, eller det de står for. Forskning viser at funksjonshemmede er mer engstelige for vold og trusler enn andre. Det kan både skyldes at de er mer sårbare og har vanskeligere for å unnslippe. Og det kan skyldes at mange har slike erfaringer, sa statsministeren til Handikapnytt.

Vi står samlet

På landsmøtet ble det framholdt at organisasjonsleddenes virksomhet i form av påvirkning og medvirkning i det interessepolitiske arbeidet regionalt og nasjonalt er av stor betydning for NHFs innsats for å fremme likestilling og likeverd for funksjonshemmede.

Spesielt ble det lagt vekt på at organisasjonens styrke best kommer til uttrykk når vi står samlet om et felles og tydelig budskap om viktige saker som en inkluderende skole, universell utforming og tilgjengelighet. I tillegg til NHFs innsats for å beholde folketrygden som et sikkerhetsnett slik at funksjonshemmede skal sikres nødvendige hjelpemidler uavhengig av hvor en bor.

Regjeringens forestående endringer i kommune- og regionstrukturen vil også berøre NHF. Landsmøtet bestemte derfor at organisasjonen fram til 2017 skal se på hvordan vi best kan innrette vår egen virksomhet de neste 12-15 årene.

Samfunnsoppdrag 2017-2030

Sentralstyret har på grunn av dette blitt bedt om å legge tilrette for en prosess som forhåpentligvis vil skape engasjement i organisasjonen; Samfunnsoppdrag 2017-2030! Landsmøtets håp er at ved å formulere et slikt samfunnsoppdrag, vil vi settes i stand til å rettferdiggjøre vår sak overfor de myndigheter og beslutningstakere vi ønsker å påvirke!

Ny forskning bekrefter våre antakelser om at levekårene svekkes gjennom innstramminger i trygdeordninger og i manglende innsats for å styrke funksjonshemmedes rettigheter på arbeidsmarkedet.

Politiske utfall

Det har vist seg at innsatsen som er lagt ned for økt inkludering går i feil retning både i skolen og når det gjelder organiseringen av botilbud for mennesker som har behov for omfattende praktisk hjelp og bistand i hverdagen.

NHF ser også med stigende bekymring på politiske utfall mot kravene om universell utforming, individuelle rettigheter som er oppnådd innenfor hjelpemiddelområdet og Borgerstyrt Personlig Assistanse (BPA).

Hatmotivert kriminalitet

Sist, men ikke minst, ber Landsmøtet om at vi tar inn over oss det ubehagelige faktum at det fra europeiske og nordiske land rapporteres om hyppigere forekomster av hatvold og hatmotivert kriminalitet overfor funksjonshemmede.

Derfor er det viktig at vi står samlet i kravet om å møte fremtidens utfordringer og oppgaver om et inkluderende samfunn for alle!

Hedersprisen

Sosiolog og samfunnsforsker Lars Grue ble under landsmøtemiddagen tildelt NHFs hederspris. Den fikk han for sin uvurderlige kunnskapsformidling om funksjonshemmede barn og unge. Gjennom mer enn tretti år har Grue forsket på livsvilkårene for barn og unge med funksjonsnedsettelser. I sin takketale nevnte han at det var både konas likestillings-forskning, samt at de selv opplevde å få et barn med funksjonsnedsettelse, som gjorde at han engasjerte seg i feltet.
Forskeren har ikke bare pekt på problemer og utfordringer, men også satt søkelys på de mulighetene som finnes.

Du kan lese mer om landsmøtet, resolusjonene som ble vedtatt, og det nye sentralstyret på NHFs nettsider.

NYTT FRA NAV

TEKST: BENTE KALDHEIM, avdelingsleder NAV

HJELPEMIDDELDATABASEN

Har du et hjelpemiddel som er utslitt og må byttes ut? Eller har helsetilstanden din endret seg, og du lurer på om det finnes nye hjelpemidler som kan lette hverdagen? Da vil du finne www.hjelpemiddeldatabasen.no svært nyttig.

Hjelpemiddeldatabasen er et nettsted som eies og administreres av NAV. Det ble først opprettet i 1999, og har de siste årene utviklet seg til å bli ett av de beste nettstedene for de av oss som ønsker å sette oss inn i hva som finnes av hjelpemidler på det norske markedet.

Alle typer hjelpemidler

På nettstedet finner du både informasjon om hjelpemidler du kan søke hjelpemiddelsentralen om og hjelpemidler du selv må finansiere. Du finner også hjelpemidler for alle typer funksjonsnedsettelser enten det gjelder forflytning, hørsel, syn, kommunikasjon eller kognisjon. Alle hjelpemidlene i databasen er lagt inn med bilder og tekniske spesifikasjoner. Hjelpemidlene som inngår i en rammeavtale med NAV er merket med en liten NAV-logo.

NAV og leverandørene legger inn nye produkter forløpende, og det er mulig å abonnere på nyheter, slik at du kan holde deg oppdatert. Fra våren 2016 vil du kunne finne alle rammeavtaler på hjelpemiddeldatabasen.

Nye rammeavtaler i 2015

Siste halvår har NAV inngått fire nye rammeavtaler. Det er rammeavtaler på: sitteputer med trykksårforebyggende egenskaper; elektriske rullestoler og drivaggregat; kjøreramper og sykler og sykkelfronter med hjelpemotorer.

Hvis du har et hjelpemiddel på disse områdene som begynner å bli slitt, kan det være lurt å lese om de forskjellige produktene på hjelpemiddeldatabasen før du tar kontakt med din lokale ergoterapeut.

Lett tilgjengelig

Rammeavtalene som ligger i hjelpemiddeldatabasen er lett tilgjengelige fra forsiden. Hvis du for eksempel har behov for en ny elektrisk rullestol kan du klikke deg inn på «Rammeavtaler». Velg lenken «Elektriske rullestoler og drivaggregater». Når du har gjort dette, åpner du «Hurtigoversikten». Hurtigoversikten viser hvilke poster som finnes, det vil si om stolene har manuell eller motorisert styring og om de er til utendørs- eller innendørs bruk og så videre. Du ser også hvilke stoler som er rangert som førstevalg og eventuelt andre-, tredje- eller fjerdevalg. Ved å klikke på hvert enkelt produkt får du opp bilder, tekniske opplysninger, brosjyrer og bruksanvisninger, og du kan gjøre deg opp en mening om hvilken stol som best vil kunne dekke ditt behov før du kontakter din lokale terapeut.

Endret helsetilstand

Hvis helsetilstanden din har endret seg, og du ønsker å undersøke hvilke type hjelpemidler som finnes, kan du gå inn på hjelpemiddeldatabasen.no og velge «Produktgrupper». Her kan du velge mellom ulike temaer som for eksempel hjelpemidler til personforflyttning eller personlig stell. Er du på jakt etter hjelpemidler til personlig stell, klikker du på lenken personlig stell og beskyttelse. Da får du opp ulike produktgrupper innen dette området. Er det toaletter du er interessert i, vil du finne bilder, tekniske data og navn på leverandør på ulike toaletter. Du vil også kunne finne brosjyrer og bruksanvisninger. Hvis produktet er på en rammeavtale, er de merket med en liten rød NAV-logo.

Informasjon om eget produkt

Hvis du allerede har et hjelpemiddel fra hjelpemiddelsentralen, kan du også sjekke om det ligger inne på hjelpemiddeldatabasen. Da bruker du søkefeltet og legger inn navnet på produktet. Hvis produktet ligger i databasen, finner du både artikkelnummeret, tekniske data og eventuelt tilbehør og deler. Det er nettopp lagt til en ny funksjon i søkefeltet med forslag til søkeresultat som også kan være til hjelp når du skal søke etter hjelpemidler.

RAMMEAVTALER STYRER HJELPEMIDDELINNKJØPENE

Har du hatt et hjelpemiddel du har vært fornøyd med i mange år, blir du kanskje ikke så fornøyd når ergoterapeuten i kommunen eller hjelpemiddelsentralen sier at du ikke kan få maken når det gamle er utslitt. Men det er en årsak til at det er sånn.

Mange hensyn å ta

I anskaffelsesprosessen er det mange hensyn som skal ivaretas. Brukernes behov står i fokus for å sikre riktig hjelpemiddel og tilstrekkelig sortiment. Det må fremkomme hvilke standarder de ulike produktene skal oppfylle. Det stilles miljøhensyn i anskaffelsen, og leverandører må forplikte seg til å respektere grunnleggende krav til menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter. Gjennom anskaffelsene skal NAV også stimulere til nyskapning og innovasjon, og det skal vurderes om gjenbruk av hjelpemidlene som anskaffes er hensiktsmessig. Pris er også viktig.

En anskaffelsesprosess ender opp i en rammeavtale. I dag finnes det sentrale rammeavtaler på de fleste hjelpemiddelområdene. Rammeavtalene gjelder som regel i fire år. Etter det må det gjennomføres nye anskaffelsesprosesser.

Nye rammeavtaler i april

I april ble det inngått to nye rammeavtaler. Den ene for hygieneprodukter, den andre for personløftere, seler og seil. I disse rammeavtalene er det poster for de ulike produktgruppene, og en rangering av produktene. Det er til sammen 23 poster i rammeavtalen for hygieneprodukter. I rammeavtalen for personløftere, seler og seil er det sju poster.

Har du en varig nedsatt funksjonsevne og trenger en toalettstol med ben, som er post 1 i hygieneavtalen, så får du en Swift Kommod fra Etac AS. I denne posten er det ikke flere produkter i avtalen. Trenger du en dusj- og toalettstol med hjul, som er post 3, finnes det tre rangerte produkter. Aquatec Ocean fra Invacare AS er rangert som førstevalget i denne posten.

FETO
Tursti i Kvinnherad

Kvinnherad har mange og forskjellige turstiar og fleire av desse passar godt for personar i rullestol. Skal du ta deg inn til Feto, stoppe litt langs elva, fotografere litt og kanskje kosa deg med medbrakt mat og drikke – tar det omtrent ein og ei halv time tur/retur.

TEKST OG FOTO:
NILS MAGNE KLOSTER

Avkøyringa til Feto ligg ein god kilometer aust for Valen psykiatriske sjukehus. Det er dårleg skilta, men du må ta av midt i ein sving der du ser eit stort kvitt våningshus som er Handeland gard. Du skal nemleg ein tur inn Handlandsdalen for å komma til rasteplassen Feto. Frå hovudvegen køyrer du gjennom tunet til Handeland gard og etter nokre hundre meter kjem du til ein parkeringsplass som og har skilting til skytebane. Her må du parkere sidan det ikkje er råd å komme lenger med bil grunna ein bom. Bommen går greit å passere på utsida, men det er nokså bratt ned frå vegkanten – så køyr forsiktig. Parkeringsplassen er litt skrånande, men ikkje verre enn at det skulle gå greitt uansett om du har heis på sida eller bak.

Dei største stigningane er i byrjinga ved parkeringsplassen og siste del opp til rasteplassen Feto. Dei siste metrane består av sti og berg og kan vera litt vanskeleg for personar i manuell rullestol om ein ikkje er sterk og «sprek». For elektriske stolar går det greitt, men ein må sjå seg for kor ein køyrer. På Feto er det bygd ein stor å romsleg gapahuk med utsikt til elva like nedanfor. Her er laga til grillplass inne og solide benker og bord inne og ute. Inne er underlaget steinheller langt i jord og sand og heilt greie å køyra på. Seksti-sytti meter før Feto kan ein køyre over elva på ei solid bru. Her er det mjuk og fin skogsbilveg nokre hundre meter inn i skogen langs elva. Vegen endar i ein stor snuplass. Her er det stilt og lunt.

Stien eller skogsbilvegen som det eigentleg er, går i lett terreng og er jamn og fin. Først i berre skog, men om lag halvvegs inn møter du elva som renn paralelt med vegen. Det er også rasteplass med solid benk og moglegheiter for grilling om lag halvegs inn til Feto. Handelandsdalen er mykje brukt som tursti av lokalbefolkninga og turistar. God tur!

Kurs i organisasjons- og påvirkningsarbeid

NHF dekker reise og opphold!
Dato: 12. – 13. november 2015
Sted: Park Inn hotell, Gardermoen (gangavstand fra flyplassterminalen)

NHF-sentralt inviterer nye tillitsvalgte i NHFs landsforeningers hovedstyrer, regionstyrer og lokallagstyrer til et to dagers kurs om organisasjons- og påvirkningsarbeid.

Studieplan

Målsetting

Kurset har som mål at tillitsvalgte skal bli bedre kjent med NHF som organisasjon og å øke deres påvirkningskompetanse i politiske prosesser.
Med dette kurset ønsker vi å nå de tillitsvalgte som vil være aktive i NHF i det påvirkningsarbeidet som drives på ulike nivåer. Kurset har plass til rundt 20 deltakere.
På grunn av begrensede plasser vil NHF sentralt ta den endelige beslutningen om hvem som får plass.

Læringsmål

Etter endt kurs skal deltakerne
- ha god innsikt i NHF som organisasjon, ideologi og interesse-politiske saker
- kunne utforme/lage en strategi for å få gjennomslag for en sak
- vite hva som skal til for å bli en bedre påvirker
- lære å formidle et budskap for eks. i mediene og i politiske prosesser.

Metoder

Metodene skal være forelesninger, gruppearbeid og individuell trening med instruktør. Vi bruker NHF tillitsvalgte og ansatte innledere.
- Litteratur
- NHFs prinsipprogram
- NHFs hefte: Hvordan kan vi påvirke?
- Håndbok i politisk innflytelse av Hilde Maisey
- Tips og råd når du skal bli intervjuet
- NHFs mediestrategi
- Lær deg å ta rotta på talefrykten
- Gode råd når du gir intervjuer
- NHFs studiehåndbok

Praktisk informasjon

Deltakeravgift: 1000 kroner per person. Kost og losji inkludert. Reisekostnadene dekkes på rimeligste måte.
Dato: Kurset starter torsdag 12. november kl. 15.30 og avsluttes fredag 13. november kl. 16.00.
Sted: Park Inn hotell ved Gardermoen flyplass (gangavstand fra flyplassen).
Tidsramme: 2 dagers kurs (11 timer)
Påmeldingsfrist: mandag 12. oktober

Påmelding til:
Linda Aasheim E-post: linda.aasheim@nhf.no Tlf.: 24 10 24 00
Ved bestilling av hjemreise er det viktig å sette avreisetidspunkt etter kl. 17.00 fredag. Hotellet ligger 10 min. gåtid frå flyplassen.

Program

Torsdag 12. november

15.00	15.30	Velkommen. Innsjekk. Kaffe og noe å spise
15.30	16.00	Presentasjon av kursopplegget og deltakere
16.00	16.45	Grunnlaget for politisk påvirkning: NHFs ideologi styringsdokumenter. Hvorfor er det viktig å ha NHF? Hvordan kan du og jeg bidra? **Innleder: Forbundsleder Arne Lein**
16.45	17.00	Pause
17.00	17.45	Bli kjent med NHF: Organisering, oppgaver og rollefordeling på ulike nivåer (lokallag, regioner og landsforeninger). Hvem, hva, hvorfor, hvor, hvordan! Hvordan styrke organisasjonen? **Innleder: Organisasjonskonsulent: Torleif Støylen**
17.45	18.00	Pause
18.00	18.45	Hvem er vi, og hva gjør vi! En presentasjon av NHFs administrasjon Innleder: Organisasjonskonsulent Torleif Støylen
20.00	21.00	Middag

Fredag 13. november

09.00	09.45	Hvordan få politisk gjennomslagskraft? Hva skal til for å bli en god påvirker? Forberedelse: mål, identifisering av politiske prosesser, hvem vi skal påvirke og hvorfor, lage strategi/planer, samarbeid, allianser, gjennom-føring / hvem gjør hva, evaluering. **Innleder: Organisasjonskonsulent Torleif Støylen**
09.45	10.00	Pause
10.00	11.00	Gruppearbeid: Oppgave om organisasjonsutvikling. En halv time til gruppearbeid og en halv time til presentasjon og diskusjon.
11.00	11.30	Utsjekking av rommene
11.30	12.30	Hvordan kan jeg bli god på å fremføre et budskap? **Innleder: Informasjonsrådgiver Terje W. Herttua**
12.30	13.30	Lunsj
13.30	15.30	Øving på budskapsformidling (pause etter behov!)
15.30	16.00	Oppsummering og evaluering av kurset.

Kursansvarlig:
Torleif Støylen Tlf.: 955 28207. E-post: torleif.stoeylen@nhf.no

Klipp ut

Påmelding til NHFs kurs i organisasjons- og påvirkningsarbeid 12. og 13. november 2015.

Samlingen foregår på Park Inn Oslo Airport, Henrik Ibsens vei, 2061 Gardermoen. Tlf. 67 02 40 00.
Hotellet ligger rett ved siden av flyplassterminalen, så her trengs det ingen shuttlebusser. NHF dekker opphold og reise på rimeligste måte. Flybilletter må bestilles via HRG, tlf.nr. 22 59 78 00. Oppgi at du ringer på vegne av NHF kundenr. AA 32 142, og si at billettene skal merkes "Organisasjons- og påvirkningskurs".

Fakturaen må sendes til NHF. Billettene blir sendt direkte til din e-postadresse.

Navn: _____

Fødselsdato: _____

Adresse: _____

Telefon: _____

E-post: _____

Har du med assistent? _____

Navn på assistent: _____

Deler du rom med assistenten? _____

Har du rullestol? _____

Trenger du rullestol på badet? _____

Andre behov? _____

Allergier eller annet som hotellet bør vite om:
Norges Handikapforbund Tel: 24 10 24 00 | E-post: linda.aasheim@nhf.no

ALEXANDER PETERSEN
på filmfestival på Shetland

Screenplay Film Festival ble dette året arrangert for niende gang på Shetland; ja du leste riktig, på Shetland! Der gjorde NHFUs Alexander Petersen et intervju med Storbritannias «hotteste» filmpar, Linda Ruth Williams og Mark Kermode! Tema for intervjuet var om funksjonshemmede i filmindustrien.

TEKST: ROLF ØSTBØ

Filmfestivalen på Shetland består blant annet av spillefilmer for barn og voksne, dokumentarfilmer, lokale filmer og kortfilmer, og da har vi bare nevnt noe av det som foregår i noen hektiske dager i havgapet utenfor Skottland! -Festivalen arrangeres av Kathy Hubbard, sammen med Mark Kermode og Linda Ruth Williams. Williams er professor i filmvitenskap fra University of Southampton. Selve doktorgraden tok hun på Lawrence, Nietzsche, Freud og feminisme. I tillegg til dette har hun utgitt flere bøker!

The Dodge Brothers

Mark Kermode er kjent som en meget frittalende filmanmelder, som blant annet vakte oppsikt langt utenfor filmkretser da han omtalte filmen The Exorcist som den beste filmen som noengang er laget!

Selv om dette var en typisk Kermode uttalelse, er han uansett meget respektert som fagmann!

I tillegg til at han er sjefen for filmanmelderne i den velrennomerte britiske avisen The Observer, er han også en av grunnleggerne av skiffle-bandet The Dodge Brothers! Kermode er som sin kone forfatter, og har blant annet utgitt bøkene Hatchet Job og The Good, the Bad and Multiplex!

Alexander Petersen, har treårig fagskole (Noroff) i Bergen, med lyd og musikkproduksjon i fagkretsen. Det tredje året oppnådde han Bachelorgrad. Han bodde i Cardiff mens han var student ved University of South Wales.

Alexander Petersen

ALF
Arbeidsmiljøskaddes Landsforening

HBF
Handikappedes Barns Foreldreforening

LARS
Landsforeningen for Ryggmargskadde

LFN
Landsforeningen for Nakkeskadde

LFPS
Landsforeningen for Polioskadde

LFS
Landsforeningen for Slagrammede

LKB
Landsforeningen for Kvinner med Bekkenleddsmerter

AMC
Landsforeningen for Arthrogryposis Multiplex Congenita

NASPA
Norsk forening for Arvelig- Spastisk Paraparese/- Ataksi

Fotfeilforeningen

Norges Handikapforbund Sørvest
- alfabetisk lokallagsliste

ALF HORDALAND
v/Fred Gunnar Eide
99 35 88 86
fgu-eid@online.no

HBF HORDALAND
v/Jørgen Titlestad
41 56 49 16
hordaland@hbf.no

HBF ROGALAND
v/Mette Aske
954 92 002
mette.aske@lyse.net

HORDALAND POLIOLAG
v/Liv Grethe Markussen
481 26 667
livgmar@online.no

ROGALAND POLIOLAG
v/Kjell Inge Bringedal
90 91 75 22
kbrin@haugnett.no

LARS HORDALAND
v/Marius Loftheim
55 31 22 64
loftheim@gmail.com

LARS ROGALAND
v/Geir Inge Sivertsen
917 77 639
ginsive@online.no

LFA HORDALAND
v/Gisle Hagenes
90 66 56 42
gihage@online.no

LFN HORDALAND
v/Regionkontoret
95 02 65 26
nhf.soervest@nhf.no

LFN ROGALAND
v/Regionkontoret
95 02 65 26
nhf.soervest@nhf.no

LFS HORDALAND
v/Hans Henrik Tøsdal
91 86 60 74
hans@avantic.no

LFS ROGALAND
v/Regionkontoret
95 02 65 26
nhf.soervest@nhf.no

LKB HORDALAND
v/Regionkontoret
95 02 65 26
nhf.soervest@nhf.no

NHF BERGEN
v/Astrid Veland
95 83 34 12
astridveland@hotmail.com

LKB ROGALAND
v/Inger Marie O Tjøstheim
91 77 10 29
ingermot@lyse.net

NHF BØMLO
v/Elsa Ingunn Kvarven
412 59 806
asbjorg.husevik@bomlo.kommune.no

NHF HÅ
v/Hallgeir Grødeland
90 05 95 64
halgroed@online.no

NHF KARMØY
www.nhfkarmoy.no
v/Kjell Inge Bringedal
90 91 75 22
kbrin@haugnett.no

NHF KLEPP OG TIME
v/Sissel Løchen
919 19 771
nhf.klti@lyse.net

NHF MELAND
v/Anne-Berit Kolås
56 17 08 06
kokolaas@online.no

NHF NORD-ROGALAND
v/Åse Kallevik
918 11 714
aas-kall@online.no

NHF OS
v/Rita Samdal
959 46 647
r.samdal@live.no

NHF SANDNES
v/Per Langeland
482 430 46
plangel2@online.no

NHF STAVANGER
v/Anne Marie Auestad
90 60 07 39
am.auestad@getmail.no

NHF STORD
v/Regionkontoret
95 02 65 26
nhf.soervest@nhf.no

NHF ULVIK
v/Bjørg Midtbø
56 52 63 42

NHF VOSS
v/Torstein Sausjord
957 92 195
bjoergho@online.no

NHF ØYGARDEN
v/Magne Rossnes
951 12 634
magross@online.no

NHFU SØRVEST
v/Aleksander Petersen
41 10 69 70
alep@online.no

KONTAKTPERSONORDNING

LFA ROGALAND
v/Jorunn Svanevik
95 11 51 92
josvane@haugnett.no

KVINNHERAD KOMMUNE
v/Nils Magne Kloster
906 72 839
nilsmagne.kloster@knett.no

OSTERØY KOMMUNE
v/Aksel Låstad
901 89 528
aksla119@online.no

RANDABERG KOMMUNE
v/Tone Edvardsen
911 13 403
tone.edvardsen@broadpark.no

SOLA KOMMUNE
v/Per Åge Øglænd
975 29 601
ogland@netcom.no

B ØKONOMI ÉCONOMIQUE

NORGE P.P.

DISTRIBUERT AV POSTEN NORGE

Returadresse:
Norges Handikapforbund Sørvest
Postboks 93 Nesttun, 5852 Nesttun

Et hav av plass. Helt sikkert.

Volkswagen Caravelle har et hav av plass for hele familien og er blant de mest komfortable og sikre bilene på markedet. I Caravelle blir lange reiser med familien en drøm. Volkswagen Caravelle leveres som personbil fra 5 til 9 seter og er godt egnet for tilpassing til individuelle behov. Naturligvis kan Caravelle leveres med innovative løsninger som 4MOTION firehjulsdrift eller med DSG-automatgir. På toppmotoren 2,0 TDI 180 hk kan du også få kombinasjonen DSG og 4MOTION! Stikk innom din Volkswagenforhandler, så forteller vi deg mer!

Drivstofforbruk blandet kjøring: 0,69 – 0,88 l/mil. CO_2-utslipp 179 - 232 g/km. Pris fra 578.700,- veil. levert Oslo inkl. lev.omk. Frakt utenfor Oslo og årsavgift kommer i tillegg.
Avbildet modell kan ha utstyr utover standard.